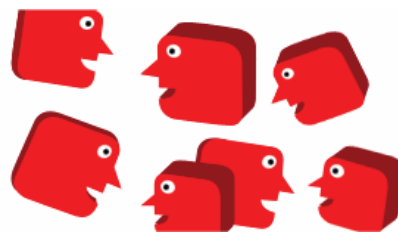

manifesto2009.pes.org
Yourspace

Samråd om ESP:s manifest inför valet till Europaparlamentet 2009, diskussionsunderlag

Välfärdens Europa

1. Utmaningen

Europeiska unionen prisas runtom i världen för dess sociala modell: en grupp välfärdsstater med gemensamma värderingar när det gäller mänskliga rättigheter, demokrati och solidaritet och med en avancerad ekonomisk utveckling, social rättvisa, social sammanhållning och miljöskydd.

EU står emellertid inför betydande utmaningar som berör det sociala Europas framtid. **Globaliseringen** ställer större krav på Europas arbetskraft och ekonomi. Globaliseringen har också gynnat uppkomsten av en ny **ekonomisk kapitalism**. Riskkapital- och hedgefonder har på kort tid blivit ägare och överförare av stora reserver av finansiellt kapital och har ett betydande inflytande på den framtida ekonomin och sysselsättningen. Europa har en **åldrande** befolkning. Med den nuvarande trenden kommer befolkningen att minska, och det kommer att finnas mindre än 1,5 arbetstagare per pensionär år 2050, medan det nu går nästan tre arbetstagare på en pensionär. Allt fler **kvinnor** får inga barn eller bara ett barn på grund av problemen med att kombinera arbete med familjeliv, ekonomisk osäkerhet och dåligt stöd när det gäller vård av barn och barnomsorg. Antalet gamla och **mycket gamla** kommer att öka med över 224 procent från och med idag och fram till 2050. Den snabba **tekniska utvecklingen** ökar pressen på de europeiska arbetstagarna att hålla jämn takt med ny kunskap.

Sedan år 2000 har den **ekonomiska tillväxten** varit för låg i euroområdet för att arbetslösheten skall kunna minskas i någon större utsträckning, även om det har funnits tecken på en uppgång den senaste tiden. Även om **fattigdomen** är lägre i Europa än någon annanstans i världen är fattigdom och **arbetslöshet** fortfarande en realitet för många européer. Europa har 72 miljoner som lever i eller riskerar fattigdom, och ytterligare 36 miljoner är mycket nära att riskera fattigdom. Arbetslösheten är 7,5 procent och berör särskilt unga, äldre arbetstagare och kvinnor.

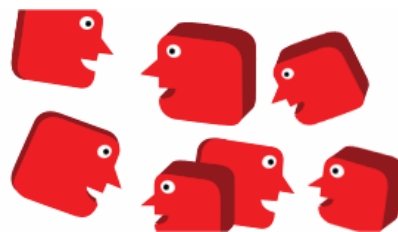
Ojämligheten har ökat i länderna i Europa, särskilt de senaste 8 åren, och den har framhävts genom de stora skillnaderna inom det utvidgade EU, i synnerhet mellan Väst- och Östeuropa. Dessa skillnader har åtföljts av ett ökande gap mellan företagens och arbetstagarnas inkomster, eftersom **lönerna inte har hållit jämna steg** med de ökande vinsterna. 6 procent av de som arbetar klassas som **arbetande fattiga**. Stigande **levnadskostnader**, som för bostäder, vilka ofta inte tas med i beräkningen i nationella inflationsindex, har utsatt låg- och medelinkomsttagarna för mer påfrestningar. **Könsdiskriminering** är fortfarande ett stort problem. Kvinnor har 15 procent lägre lön än män och löper större risk att få en osäker arbetssituation och drabbas av arbetslöshet och fattigdom.

Den sociala dialogen, en av de starkaste sidorna hos den europeiska sociala modellen, har satts på spel de senaste åren genom att antalet fackanslutna minskar, genom att stöd saknas från de styrandes sida och genom att affärsverksamheten har blivit allt mer gränsöverskridande. Uppmärksammade fall av **omstrukturering** har också belyst bristerna i den nuvarande EU-lagstiftningen, vilken skall slå vakt om arbetstagarnas rättigheter och den sociala dialogen. Hotet om utlokalisering har ökat känslan av osäkerhet bland de europeiska arbetstagarna.

I vissa länder i Europa befarar man att den framtida finansieringen av Europas välfärdsstater kommer att sättas på spel, till exempel genom att **bolagsskatterna pressas nedåt** inom EU. Den genomsnittliga skattesatsen i EU (25,04 procent) håller på att sjunka under genomsnittet i OECD

manifesto2009.pes.org
Yourspace

och långt under genomsnittet i USA, som ligger på 40 procent. Platta skatter, en företeelse som nyligen har drabbat Estland, Lettland, Litauen, Slovakien och Rumänien, upplevs också som ett hot.

Somliga upplever en konflikt mellan det sätt på vilket den inre marknaden fullbordas och den europeiska sociala modellens framtid. Debatten om det första utkastet till tjänstedirektiv illustrerar den olika synen på liberaliseringen av sådana ekonomiska tjänster som i många länder anses vara offentliga tjänster. Det är mycket viktigt att se till att fullbordandet av den inre marknaden äger rum med full respekt för den europeiska sociala modellen, i synnerhet när det gäller medlemsstaternas rätt att organisera och finansiera offentliga tjänster och främja allmänhetens intressen.

I många länder i Europa blir sysselsättningen allt mer **osäker** med allt fler korttidskontrakt och tillfälliga arbeten med färre rättigheter för arbetstagarna. Över 12 procent av arbetslösheten i EU beror på osäker sysselsättning. **Skenbar egen företagsamhet**, vilket innebär att arbetstagare, för att minska lönekostnaderna och arbetstagarnas rättigheter, förklaras vara egenföretagare men faktiskt är beroende av ett företag, är något som också har ökat. **Svart arbete**, vilket uppgår till över 15 procent i vissa medlemsstater, har också ökat i en del länder.

Nästan **15 procent** av de unga **slutar skolan i förtid** varje år, med en grundskoleutbildning på sin höjd. I dagens Europa är det mycket mer troligt att barn till okvalificerade arbetare slutar skolan tidigt och får okvalificerade arbeten eller blir arbetslösa än att de studerar på universitet och får högkvalificerade jobb. År 2010 kommer bara 15 procent av de nya jobben att vara för personer med grundläggande skolutbildning, medan 50 procent kommer att kräva högkvalificerad arbetskraft.

Samhällena i Europa blir allt mer **mångkulturella**. Många ekonomier i Europa har haft ekonomisk tillväxt tack vare en växande rörlig arbetskraft. De utmaningar som mångfalden och integrationen innebär har kommit in i den nationella debatten med nya frågor beträffande den rätta sysselsättningspolitiken, bostäder, utbildning och medborgarskap, för att bara nämna några få. En del medborgare inser att problemen på grund av invandring måste erkännas och hanteras på ett bättre sätt. Medlemsstaterna står inför problem med integrationen inte bara i samband med nya invandrare, utan också med andra och tredje generationens invandrare. Människohandel och utnyttjande av invandrare är också problem som ökar, särskilt på grund av olaglig migration. Det finns tecken på växande **rasism, främlingshat** och **extremism** i vissa medlemsstater.

2. Vad ska Europa göra åt detta?

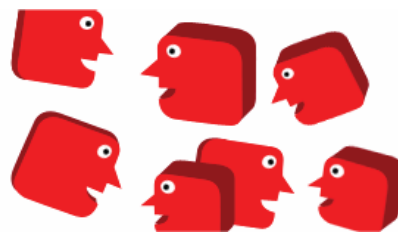
Europeiska unionen har redan från början haft **sociala mål**, och ett primärt mål har varit att göra lika lön för lika arbete till ett av de främsta målen i Romfördraget. EU:s inre marknad har under 20 år skapat 2,75 miljoner nya jobb och 225 miljarder euro i EU:s medlemsstater och därigenom bidragit till att höja levnadsstandarden och öka sysselsättningen.

Europa har fastställt minimikrav i sysselsättnings- och socialpolitiken så att medborgarna inte behöver dra det kortaste strået till följd av öppna gränser och för att förhindra social dumpning, närmare bestämt följande:

- Över femton direktiv med **minimikrav** i arbetslagstiftningen beträffande information till och samråd med arbetstagarna, skydd av de anställda vid kollektiva uppsägningar och när arbetsgivare går i konkurs, hälsa och säkerhet i arbetslivet, rättigheter för visstids- och deltidsanställda och utstationerade arbetstagare, högsta tillåtna arbetstid, lika möjligheter, likabehandling och lika lön, föräldraledighet, jämlikhet mellan raserna, icke-diskriminering och skydd av minderåriga i arbetslivet.

manifesto2009.pes.org
Yourspace

- Lagstiftning för att skydda **socialförsäkringsrättigheterna för anställda**, egenföretagare och deras familjer.
- Med det **europiska sjukförsäkringskortet** kan de europeiska medborgarna nu få tillgång till hälso- och sjukvård i alla EU-medlemsstater.
- Europeiska medborgare har **rätt att bo och arbeta i alla medlemsstater i EU**.
- EU har upprättat **samarbete** mellan medlemsstaterna på området social integrering, pensioner, hälso- och sjukvård och äldreomsorg, så att nationella reformer av systemen för socialt skydd uppfyller kraven.
- **Den sociala dialogen** har resulterat i över 300 gemensamma avtal, yttranden och förklaringar från de europeiska fackföreningarnas och arbetsgivarnas sida, och arbetsmarknadens parter i Europa medverkar till att definiera europeiska normer för arbete och social trygghet.

Nu pågår det en debatt om vad som behöver göras på europeisk nivå för att möta nya ekonomiska, sociala och sysselsättningsmässiga utmaningar och om hur den sociala dialogen skall stärkas.

I EU:s Lissabonstrategi, som antogs år 2000, anges ett strategiskt mål att före 2010 göra EU till "världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomi, med möjlighet till hållbar ekonomisk tillväxt med fler och bättre arbetstillfällen och en högre grad av social sammanhållning". För att nå detta mål har EU har satt upp strategiska mål inom en rad områden som sysselsättning, ekonomisk tillväxt, utbildning och forskning och utveckling, vilka man försöker genomföra genom en politisk dialog, utbyte av bästa metoder, EU-instrument och EU-program. Många medlemsstater är emellertid inte beredda att uppfylla Lissabonmålen före 2010. I mars 2007 bestämde dessutom ledarna i Europa att Lissabonstrategin skulle ta större hänsyn till medlemsstaternas gemensamma sociala mål. Nu gäller det hur detta skall genomföras och att utforma en effektiv strategi för tiden efter 2010 när Lissabonstrategin löper ut.

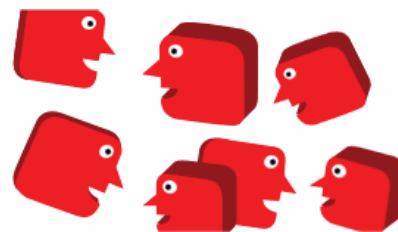
EU:s **struktur- och sammanhållningsfonder**, med vilka ekonomiska och sociala projekt i Europas fattigaste regioner finansieras, har också varit avgörande för att höja levnadsstandarden och minska ojämlikheten i Europa. Sedan Portugal gick med i EU år 1985 har till exempel landets levnadsstandard ökat med 50 procent. På EU:s inre marknad gynnar ökad köpkraft i en medlemsstat direkt företagen i en annan medlemsstat. Nu är frågan hur man skall få struktur- och sammanhållningsfonderna att fungera i de nya medlemsstaterna, särskilt i Central- och Östeuropa, och bidra till att länderna utvecklas snabbt och effektivt och anpassar sig till dagens utmaningar och villkor.

Europeiska unionen har också inrättat program för **studier** och **utbildning**, nämligen ERASMUS-programmet som sedan 1987 har gjort det möjligt för 1,2 miljoner universitetsstudenter i Europa att studera vid universitet i andra medlemsstater. Det finns andra program för utbyten mellan studerande, lärare och institutioner inom skol- och universitetsutbildning och vuxen- och yrkesutbildning.

Andra EU-strategier som berör det sociala Europa är **Ekonomiska och monetära unionen**, som fastställer riktlinjer för tillväxt och skapande av sysselsättning, och den **gemensamma valutan**. Den gemensamma valutan har gett ekonomisk stabilitet och praktiskt taget undanröjt risken för sådana kriser som vi upplevde på 1980- och 1990-talet, minskat företagets kostnader och sparat pengar åt konsumenterna. Samtidigt infördes **stabilitets- och tillväxtpakten** för att säkerställa en god förvaltning av de offentliga finanserna i euroområdet. Genom pakten har sanktioner införts om en medlemsstat överskrider ett underskott på 3 procent av BNP, vilket har påverkat de offentliga finanserna och kostnaderna. Det har också varit diskussion om Europeiska centralbankens (ECB) och dess roll när det gäller att fastställa penningpolitiken, eftersom dess främsta syfte är att upprätthålla prisstabiliteten med högst 2 procents **inflation** som mål. Under de senaste åren har man diskuterat huruvida ECB har hindrat en högre tillväxt i Europa genom **för höga räntesatser**.

manifesto2009.pes.org
Yourspace

1999 bestämde Europeiska rådet att EU behövde en **migrationspolitik**, som skulle baseras på en övergripande strategi för hantering av migrationen. Den skulle innefatta rättvis behandling av invandrare, och partnerskap med hemländerna skulle inrättas för gemensam utveckling. Detta har lett till direktiv om återförening av familjer och upprättande av status som långvarigt bosatta i EU samt om villkor för antagning av elever, studenter, forskare och volontärer från tredjestater.

Det finns emellertid **fortfarande ingen enhetlig rättslig ram för att ta itu med migrationen i EU**. För närvarande verkar det som om EU kanske väljer "utvald migration" och föredrar kvalificerade invandrare från utbildningsländerna framför okvalificerade, gör tillfällig vistelse till norm och försöker slå till mot olaglig migration.

Den **europiska budgeten** – 126,5 miljarder euro – är ett potentiellt viktigt instrument för det sociala Europa. Den används för närvarande för några av följande ändamål: 46 procent går till sammanhållning, 43 procent till stöd till jordbrukare, 0,9 procent till studier och utbildning och 0,2 procent till socialpolitik. Det diskuteras huruvida EU använder budgeten för **rätt ändamål** mot bakgrund av dagens utmaningar.

3. Våra idéer

För närvarande finns framstegsvisionen som utarbetats av ESP med i **"Välfärdens Europa"**, som presenterats av ESP:s ordförande Poul Nyrup Rasmussen och Jacques Delors, och **"Välfärdens Europa: Tio principer för vår gemensamma framtid"**, som antogs på ESP:s kongress i december 2006.

ESP har föreslagit tio principer som färdplan för EU och dess medlemsstater för att skapa ett välfärdens Europa. De är följande:

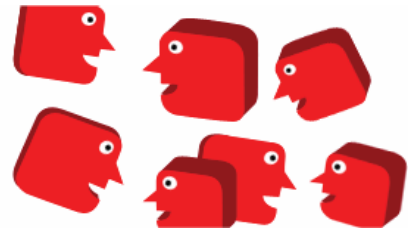
1. Rättigheter och skyldigheter för alla
2. Full sysselsättning
3. Investeringar i människor
4. Välkomnande samhällen
5. Allmän barnomsorg
6. Lika rättigheter för kvinnor och män
7. Social dialog
8. Göra mångfalden och integrationen till vår styrka
9. Hållbara samhällen – ta itu med klimatförändringarna
10. Ett aktivt Europa för människor

Följande ingår i förslagen till europeisk strategi som har diskuterats i ESP på temat "Välfärdens Europa":

- Utarbeta en flerårig strategi för tillväxt och investeringar med inriktning på samordnade nationella offentliga investeringar inom prioriterade områden som barnomsorg och forskning och utveckling inom ramen för en samordning av den europeiska ekonomiska politiken
- Utveckla EU:s arbetsrätt för främjande av sysselsättning och arbetsvillkor av hög kvalitet och för motverkande av otrygghet, innefattande den otrygghet som upplevs av anställda i bemanningsföretag
- Stärka den sociala dialogen, i synnerhet genom en förbättring av EU:s arbetsrätt när det

manifesto2009.pes.org
Yourspace

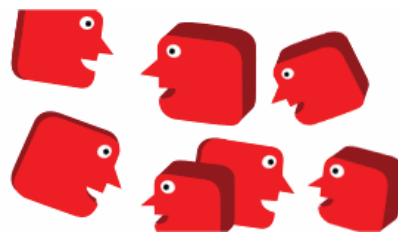

gäller information till och samråd med de anställda och europeiska företagsråd

- På nytt lansera en europeisk social trepartsdiallog om löner, arbetskvalitet, livslångt lärande och andra frågor
- Ta itu med frågan om utlokalisering och industriell omstrukturering, till exempel genom utveckling av en EU-strategi för att övervaka transnationella omstruktureringar av industrier och samordna EU:s strategi och de nationella och de regionala strategierna för utlokalisering och omstrukturering
- Införa lagstiftning för att skydda offentliga tjänster som hälso- och sjukvård och sociala tjänster
- Ställa frågan huruvida vi bör sätta upp ett EU-mål för minimilöner som en andel av nationell BNP
- Fastställa effektivare strategier för social, ekonomisk och territoriell sammanhållning i det utvidgade EU
- Ställa frågan huruvida vi bör förebygga skattedumpning genom ett gemensamt underlag för bolagsskatt och en gemensam skattesats för bolagsbeskattning
- Ställa frågan huruvida vi bör införa reglering av hedge- och riskkapitalfonder för att säkerställa insyn, offentlighet, information till och samråd med arbetstagarna och skydda de sociala rättigheterna
- Fullborda EU:s gemensamma marknad i de europeiska medborgarnas intresse, till exempel på området energimarknader
- Införa ny rätt till livslångt lärande för alla med stöd av ökade EU-medel inom detta område
- Göra en omfattande revidering av EU:s budget för att prioritera ekonomisk, social och miljömässig utveckling
- Undersöka möjligheterna till gemensam EU-procedur för tillstånd för ekonomisk migration, kombinerat med en samordning av nationellt antagna strategier för tillstånd, och nytt partnerskap med ursprungsländerna
- Ta fram en mer effektiv och omfattande EU-strategi för att ta itu med olaglig migration

manifesto2009.pes.org
Yourspace

4. Frågor till er

1. Vad bör EU prioritera för ett välfärdens Europa?
2. Vilka är de största problemen som arbetstagarna och medborgarna möts av idag?
3. Hur kan EU främja den sociala dialogen?
4. Hur kan EU främja jämlikhet mellan könen?
5. Bör EU säkerställa bättre skydd av arbetstagarnas rättigheter?
6. Bör EU ta itu med den ökande ojämlikheten i det europeiska samhället?
7. Bör EU fastställa bättre krav på ansvar och insyn, på företagens sociala ansvar, på multinationella bolag och hedge- och högriskfonder?
8. Bör offentliga tjänster skyddas mot liberalisering enligt bestämmelser för den gemensamma marknaden? Om svaret är ja, vilka offentliga tjänster?
9. Bör EU utveckla nya och bättre strategier och planer för att förbättra de europeiska arbetstagarnas yrkesskicklighet och införa livslångt lärande?
10. Vilka prioriteringar och strategier bör EU utveckla inom området invandring och integration av invandrare?
11. Hur bör en Lissabonstrategi efter 2010 se ut?
12. Vad bör EU:s budget användas till?

Bakgrundsdocument

Rapporten "Välfärdens Europa" av Poul Nyrup Rasmussen och Jacques Delors, december 2006

http://www.pes.org/downloads/NSE_Web_interactive_EN.pdf

ESP:s kongressbeslut från december 2006 "Välfärdens Europa: Tio principer för vår gemensamma framtid" http://www.pes.org/downloads/10principles_FINAL_EN.pdf